

Årsmøtetale 2015

Årsmøteutsendinger, gjester og øvrige møtedeltakere: Det er en glede for meg å ønske dere alle velkommen til Bergen og årsmøte i Norges Sildesalgslag.

I fjor hadde vi et godt møte i Alta, da konstaterte jeg i talen min at vi hadde hatt noen interessante og utfordrende år bak oss inkludert 2013. Man kan vel trygt si at 2014 har vært vel så interessant, for ikke å si utfordrende og dette fortsetter nå inn i 2015, som med stortings-meldingen til høsten kanskje blir en av våre viktigste år noensinne.

En ting er i alle fall klart, det er ikke kjedelig verken å være fisker eller jobbe i fiskerinæringen. Næringa vår har stor politisk oppmerksomhet for tiden, og det er mange som vil mene noe om oss.

Alle diskusjonene, møtene og utvalgene betyr at det er svært viktig at vi pelagiske fiskere, som eiere og representanter for Norges Sildesalgslag, samles her til årsmøte for å i felleskap møte - og løse - alle utfordringene og sammen finne ut hvor vi tar veien videre i tiden som kommer. Det har kanskje ikke på mange år vært så viktig at vi nå står samlet om de verdiene vi fiskere står for – og hvordan vi driver vår del av kjeden i næringen – nemlig å hente fisken ute i havet.

Jeg håper i alle fall at vi får gode dager i lag på årsmøte, med givende og meningsfylte samtaler og diskusjoner sånn at vi får luftet alt vi tenker på.

Minnetaler :

Anton Leine gikk bort i 5. april i år, 87 år gammel. Anton Leine var en høyt respektert tillitsmann med mange verv i fiskernes organisasjoner i sitt lange virke. I salgslags-systemet hadde han tillitsverv både i Feitsildlaget og i Makrellaget. Da Norges Sildesalgslag ble stiftet i 1989 ble han medlem av det nye salgsutvalget for konsumråstoff hvor han satt i flere år. Han var de senere årene ivrig medlem i pensjonistforeningen for tidligere tillitsmenn og opprettholdt kontakten til laget på den måten.

Jørn Krog gikk bort 3. mars i år, 66 år gammel. Han hadde mange fremtredende posisjoner i norsk samfunnsliv, både i direktoratet, departementet og sist som fylkesmann i Trøndelag. I vårt system husker vi ham som dyktig administrerende direktør i Feitsildfiskernes Salgslag hvor han ble ansatt i 1985 og satt frem til stiftelsen av det samlede Norges Sildesalgslag i 1989, noe han var en pådriver for.

Jeg ber forsamlingen om å reise seg og hedre minnet til disse og alle som har gått bort siden sist vi var samlet med ett minutts stillhet.

Takk

Som fiskere er vi vant til at uforutsette ting skjer, alt fra uhell med redskap og instrumenter, til vær-utfordringer. Mange i salen her har opplevd et til dels voldsomt vær i vinter, tom. ministeren ble værhindra og mista fly da hurtigruta ikke kom seg til kai i Bodø. Ho twitra da ei melding til ordføreren i byen og ba han ordne opp. Om det hjalp vet jeg ikke. Vi har også selvsagt svingninger i kvoter og priser– selve driftsgrunnlaget vårt. Men også vi er i større grad avhengig av gode rammebetingelser – gode kvoteavtaler med våre naboland, markedspriser for fisken vi leverer, sikkert forskningsgrunnlag på bestandene og stabilitet ute i markedet der fisken vår til slutt ender opp. I året som har gått har det vært utfordringer på alt dette.

Vi opplever at forhandlingene med de andre nasjonene som forvalter de samme fiskebestandene er blitt tøffere og tøffere og at fisk er blitt en meget viktig handelsvare ute i verden. Her vil vi oppmode våre myndigheter til å fortsette den ansvarsfulle, men standhaftige, linjen vi har lagt oss på for å sikre at vi også i årene som kommer får vår rettmessige del av de bestandene vi forvalter.

Tidligere gav vi opp for eksempel andeler av kolmula for å få tilgang til å fiske den i EU sine farvann. Da de i år nektet oss å gjøre det, er det bare rett at vi tar tilbake den delen som vi gav fra oss. Det kan være vanskelig å være en liten nasjon i folketall, men det skal være lett å hevde sin rett –

når man har rett.

Men vi er også avhengig av et godt samarbeid med våre naboland, og det er viktig av vi evner å forhandle når det er påkrevd.

I fjor snakket jeg også om forskningen på våre store – og små – pelagiske bestander. Vi har nå opplevd noen år med et enormt makrell og torskefiske, nordsjøsilda ser ut til å være i god stand og for kolmula er det mye større mengder som blir brakt i land i år enn det vi trodde bare for noen år siden.

Vi vet at det er store utfordringer med å forske seg frem til de helt rette tallene på alle disse bestandene – også sammen med våre forskerkolleger i andre land. Vi ser dermed med glede på at det tidligere i år – etter at vi fiskere har sett NVG-sild over store områder i fjor – har fått i stand et ”samarbeidstokt” eller ekstra tokt om du vil, for å finne ut mer nøyaktig hvor mye sild det er. NVG-silda er en veldig viktig ressurs for mange fartøy og det blir mye støy når forskernes bilde – og da kvotene – ikke stemmer overens med det bildet fiskerne i felleskap ser. Nå så vi fra rapporten tidligere i år at det er mer sild enn tidligere antatt, så vi får håpe at disse resultatene viser seg på kvotebildene så snart som mulig.

Vi vil gjerne oppfordre våre myndigheter til å øke

innsatsen på forskning på fiskebestandene – de siste årene har vist oss at sjømat er i enorm vekst ute i verden og regjeringen har vitterlig uttalt at dette er en næring som skal drive deler av Norge og vår økonomi i mange år. Vel, da må myndighetene følge dette opp – her er det faktisk ingen tid å miste.

Fra vår side må vi tenke like kreativt som med NVG-toktet som vi gjennom Sildelaget var med å finansiere og - ikke minst – deltok på i god samarbeidsånd. Vi må helt sikkert for alltid slå oss til tåls med at det er forskerne og myndigheter som bestemmer bestander og kvoter . Vi må bare sørge for at vi blir både hørt og rådført – fordi vi kommer med tall og observasjoner som vi kan stå bak. Jeg vil for min del håpe at et bedre samarbeid – som vi så eksempel på her – blir enda mer videreutviklet fremover – det kan vi trygt si at vi alle er tjent med.

Fra Sjømatrådet i Tromsø hører vi kontinuerlig at norsk sjømat er stadig mer populær ute i verden. 37 millioner norske fiskemåltider hver dag skryter de av – og det med rette. Dette er utrolig kjekke tall for oss fiskere å se – det betyr at fisken vi henter der ute har en verdi - både i penger og som mat til en stadig voksende befolkning.

Verden er ikke en stabil markedsplass, vi har alle fått med oss krigssituasjonen i Ukraina – et av våre store sildemarkeder – og ikke minst utestengingen fra Russland- VIRKELIG et av våre store pelagiske markeder. Men her virker det som om den norske fiskeindustrien også er blitt

flinkere til å omstille seg på skiftende betingelser - akkurat som fiskerne – og de greier å utvikle nye markeder eller erstatte de som for eksempel islendingene og færøybuen gir opp når de skal inn og erstatte vår fisk til Russland. Kjernen i saken er nettopp det – det er en stadig økende etterspørsel etter fisk der ute.

Med det i tankene er det rart at vi fiskere – gjennom Sildelaget - skal bruke så mye energi på å forhandle med FHL om både minstepriser og rettigheter til å selge fisken vår der vi får best betalt – akkurat som de.

Vi har et godt forhold til de norske kjøperne, selv om de minker i antall. Vi leverer gjerne til dem og har gjennom årene ofte seilt ekstra omvei for å gjøre nettopp det. Også vi fiskere er tjent med en solid, lønnsom landindustri her i Norge. Det vi krever tilbake er en fair markedspris på auksjonene, for vi regner med at der vi konkurrerer med fartøyer fra andre land som leverer sin fisk i hele Nordsjøområdet, så greier landindustrien å konkurrere med industrien i andre land i å selge fisken der ute i markedet. Det er trist av vi må ha rettsak med de norske kjøpernes største organisasjon om vår rett til å levere vår fisk til den beste prisen vi kan få i en åpen markeds plass. Sildelaget er pålagt å skape lik - og stor – konkurranse om råstoffet vi fangster, og det ønsker vi slik at vi kan kontinuerlig utvikle og forbedre vår del av næringen fremover.

Og med det i tankene vil jeg også komme inn på Tveteråsutvalgets arbeid og rapport som kom i høst og som nå har vært på høring før det skal komme - forhåpentligvis noe bra – senere i år i en stortingsmelding. Dette vil vi selvsagt får høre mer om både i dag og i morgen da både utvalgslederen og andre vil diskutere dette.

Uten å foregripe begivenhetens gang, vil jeg likevel si noen ord om all oppmerksomheten rapporten og de påfølgende diskusjonene har hatt.

Der utvalget i begynnelsen var satt ned for å se på fiskeindustriens rammebetingelser for å kunne drive lønnsomt og effektivt, så ble mye av fokus skiftet over på flåteleddet – direkte gjennom uttalelsene og forslagene om deltagerlover og mer indirekte gjennom diskusjoner og forslag om fiskesalgslagsloven.

Det er selvfølgelig viktig – som fiskeriministeren har hevdet gang på gang – at vi alle ser på dette med åpne øyene og åpent sinn, og ikke forveksler nødvendige forandringer med ” Dette rører du ikke” - skyttergravsmentalitet. Allikevel er det tvingende nødvendig å påpeke at fiskesalgslagsloven er alfa og omega for oss fiskere. Det er nettopp der - i en åpen auksjon – på en åpen markeds plass - vi kan være sikre på å få den

beste prisen for vårt produkt – fisken fra havet til
kaikanten.

I vår verden der forandringer skjer fortere og fortere er
det tvingende nødvendig at vi alle setter foten godt nede i
bakken fra tid til annen og tenker nøye etter om alle
forandringene er like godt gjennomtenkt. Det er lov å
skynde seg sakte i noen forandringer – det er til og med lov
til å forkaste forandringer som ved ettertanke ikke
kommer til å virke etter den beste hensikt – for alle parter.
Dette fordi mange endringer f.eks i eierstruktur vil være
irreversible.

Den norske fiskeflåten er unik – også fordi vi fisker på
bestander som oppholder seg i unike farvann. Det er
derfor vi har en kystflåte, en havflåte og en trålflåte. Mye
kan sies om fordeling, strukturering og redskapsvalg – vi
må allikevel vedgå at det er bruk for mesteparten av disse
– også for arbeidsplasser og opprettholdelse av
kystsamfunnene våre.

Men det er ikke en nostalgi om ”lys i husan” som skal være
grunnlaget for fiskernes del av fiskerinæringen. Vi er en
stor, moderne ansamling av små norske bedrifter – en vital
og viktig del av samfunnet vårt. Vi utvikler oss,
moderniserer oss, det er grunder-tanker og nyskapning
over hele linjen. Vi tenker kvalitet på fisken lenge før den
ligg sprellende på et landanlegg, vi tenker
kostnadsbesparing og økonomi lenge før sesongen starter
og vi fisker opp kvoten vår – til markedspris. Det er da

vanskelig å se hvorfor industrien nå plutselig skal ta over dette for at de skal tjene penger og drive lønnsomt. Jeg leste en sak i Fiskeribladet Fiskaren der en fiskekjøper nordpå hevdet at han følte seg som en baker uten mel på høsten og at den ENESTE løsningen var at han fikk eie båter for å ha kontroll med fisket. Dette synes noe snevert. Skal sesongen drøyes ut over naturens svingninger har dette en kostnadsside som noen må betale. Regulerende myndigheter kan også bidra med eksempelvis kvotefleksibilitet slik at fiskeren berger kvota selv om han fisker på en ugunstig tidspunkt. Er bakeren redd for at andre bakere kjøper melet til priser han ikke klarer å betale, må han lage bedre og mer ettertraktede kaker og brød.

En baker kan lage gode brød, dårlige brød, store brød og små rundstykker. Han kan bake kaker og kringler, ja, til og med julekaker og selge til Rema, Rimi, Coop eller mer fornemme konditorier i god konkurranse med alle andre bakere. Men det er vel ingen bakere som dermed forlanger å kunne dyrke kornet som blir til det melet han baker med, det er det bøndene som står for.

Vi vil selvsagt gjerne se at industrien blir lønnsom – selv om vi ser at deler av den – både her og i utlandet der vi også leverer – tjener penger. Kan vi hjelpe? Kanskje det, men ikke med å begrense fiskernes muligheter til å fiske, tjene penger og modernisere.

Ved årsskiftet fikk vi beskjed om at vår administrerende direktør Otto Gregussen søkte nye utfordringer og hadde sagt ja til stillingen som generalsekretær i Norges Fiskarlag. Jeg er sikker på at han vil gjøre en god jobb for fiskerne OGSÅ der og ønsker han lykke til i den nye jobben. Som hans etterfølger er ansatt Paul Magnus Oma. Når Otto Gregussen tiltrådte som administrerende direktør i Sildelaget, - og fra denne talerstolen for ett år siden, ble det lagt vekt på at en av hans sentrale oppgaver var å ta vare på det beste i salgslagets tradisjoner, og samtidig sørge for at organisasjonen er moderne og tilpasset det ansvar vi som medlemmer i laget har - og som myndighetene gir oss.

Paul Oma har forsikret meg om at han vil prioritere å videreføre arbeidet med å ivareta salgslagets interesser i en tid hvor næringens og salgslagenes rammevilkår diskuteres og utfordres. Det stiller store krav. Ikke bare til han som administrativt er sjefen for skuta. Men også til oss som eier den.

Jeg har stor tro på at norsk fiskeri kommer til å utvikle seg videre. Som nevnt så er produktet vi leverer mat til utallige mennesker rundt om i verden. Sildelaget var nettopp i USA med en delegasjon i regi av Sjømatrådet, og selv om det vi anser som en typisk amerikaner -hvis det finnes en sånn ting – kanskje ikke blir makrellspiser som en japaner –så er det folkegrupper der borte – ofte asiatiske – som er større i antall enn befolkningen i hele Skandinavia. Og de liker både sild og makrell.

Så oppfordringen blir å finne alle disse markedene – også de med høy betalingskraft. På den måten kan også landindustrien bli lønnsom uten at det skal gå på bekostning av vår viktige del av næringskjeden.

Det gleder med å se at det virkelig yngler i hele sjømatnasjonen Norge, ikke bare i fiskeri. Der våre venner i oljebransjen nå går gjennom utfordrende tider, så rekrutteres det flinke folk, fremtidsrettede folk inni alle aspekter av sjømatnæringen. Det er godt nytt og noe vi alle vil ha glede av fremover.

Da er det også ekstra viktig å se på vår egen organisasjon - Norges Sildesalgslag – som også moderniseres og utvikles kontinuerlig. Det blir helt feil når vi til stadighet hører fra andre at Sildelaget og tjenestene de utfører er avleggs og må forandres. Vi får til stadighet besøk fra delegasjoner og nasjonale myndigheter som vil kopiere vårt system, nettopp fordi det fremmer åpenhet, konkurranse og utvikling i alle ledd – uten at det er en eier av alt sammen. Det er det vi må hegne om i fremtiden – like sikkert som vi har hegnet om det frem til nå.

Da vil jeg takke Sildelagets samarbeidspartnere og de aktørene som vi har med å gjøre med gjennom året for et utmerket samarbeid også i år. Jeg vil også takke styret, de ansatte og administrasjonen som drifter skuta med sikker

hånd. Jeg vil også takke statens kontrollør Erik Elstad som gikk av ved årsskiftet etter å ha passet på oss siden 1982.

Da gjenstår det bare å oppfordre dere medlemmer av samvirket Norges Sildesalgslag til å engasjere dere og delta i debattene. Det er stor politisk oppmerksomhet om fiskerinæringa nå, og det er viktig at vi får frem hvor stor betydning Sildelaget har for omsetning, kvotekontroll og samfunnsøkonomisk forvaltning av en av de beste og sunneste resursene Norge har, nemlig fisken i havet.

Med disse ord vil jeg erklære det 3. ordinære årsmøtet i Norges Sildesalgslag SA for åpnet.

Takk for oppmerksomheten – og godt møte

Bergen, 7. mai 2015

Ivar Andreassen

Ordfører Norges Sildesalgslag